

Word walvisobservator

Foto boven: Vanop het schip 'De Nieuwe Maen' observeren we de bruinvis.

Foto onder: Mama bruinvis met kalf.

Kijken we niet allemaal richting het water als er plots geroepen wordt: "Bruinvissen"? Deze walvisachtigen spotten, vinden we allemaal geweldig. Als duiker herkennen we de bruinvis meteen, omdat we hem vaak voor of na de duik, jagend in het ondiepe water, zien opduiken en omdat we weten dat hij voorkomt in de Oosterschelde. Maar als een andere walvisachtige de Oosterschelde binnenzwemt, hoever reikt onze kennis dan?

Ik stap op zaterdagmorgen op het zeilschip 'De Nieuwe Maen' in de haven van Zierikzee. Na een hartelijke verwelcoming door Nicolle van Groningen gaat de cursus 'Walvisobservatie op de Oosterschelde' meteen van start. Frank Zandering, de directeur van Stichting Rugvin, geeft een toelichting over walvisachtigen, ongeveer een 90-tal soorten. Ook waar en wanneer je de soorten het best kan waarnemen en hoe je ze herkent (zie ook Hippo 273 – Gestrande zeezoogdieren), komt aan bod. Mijn hoofd zit na de theoretische voormiddag helemaal vol, dus ben ik blij dat de namiddag frisse Oosterscheldelucht en spoorwerk brengt.

Foto: Chrisje Demuyne

'De Nieuwe Maen', verbouwd als eenmaster.

het zeilschip

'De Nieuwe Maen' is een zeilschip uit 1891, gebouwd om bakstenen te vervoeren. In 1984 werd ze speciaal als eenmaster verbouwd om passagiers mee te nemen. Het zeilschip heeft, zowel onder- als boven-deks, ruimte genoeg voor iedereen om bruinvissen te spotten en dat in een ontspannen sfeer. Zelf ben ik nog nooit op een zeilschip gestapt, laat staan dat ik de handen zelf uit de mouwen mocht steken. Ik ervaar het als meerwaarde voor de cursus en het is weer iets wat ik van mijn bucketlist kan schrappen.

Het varend cursuslokaal brengt ons naar plekken waar heel regelmatig bruinvissen worden gespot. Zowel de kapitein Gaby Koomen, de matroos Patricia Martens, als de deelnemers speuren de Oosterschelde af. De natuur laat zich natuurlijk niet regisseren, maar als het dan wel gebeurt ...

avondwandeling

Een avondwandeling naar het havenuiteinde van Zierikzee brengt ons naar Studio Bruinvis, waar je live naar bruinvissen kan luisteren.

We blijven een tijdje rondhangen, want we staan op een 'hotspot' om bruinvissen

Walvissoorten bestuderen.

Foto: Chrisje Demuyne

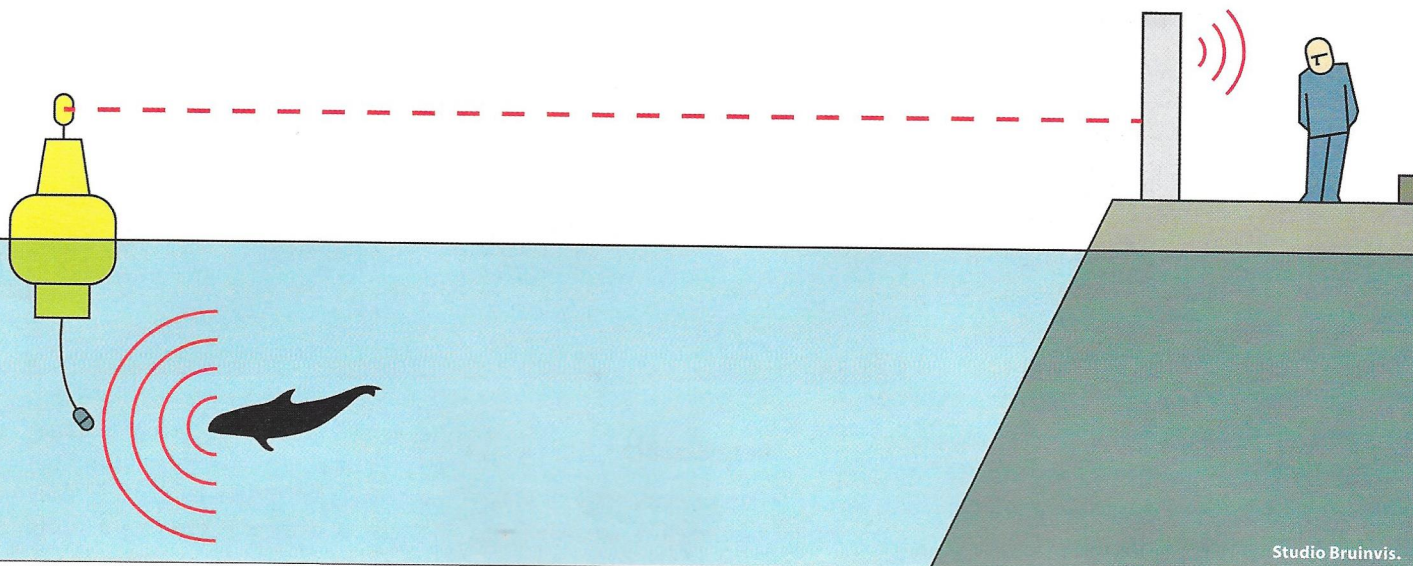

Steeds uitkijken naar de bruinvis.

Foto's (2) Stichting Rugvin

Een cursus volgen op een zeilboot geeft een gezellige sfeer.

Studio Bruinvis.

Studio Bruinvis

Bij het westelijke havenhoofd van Zierikzee ligt een boei, waaraan een hydrofoon is bevestigd die het geluid van bruinvissen opvangt. Het geluid wordt doorgestuurd naar de zuil op het havenhoofd waar de bezoeker dit geluid kan horen. Ook worden deze geluiden geanalyseerd om te weten te komen of de aanwezigheid van bruinvissen afhankelijk is van bepaalde factoren zoals het tij, enz. Ben je benieuwd naar het geluid van een bruinvis, ga dan meteen naar de website www.rugvin.nl/studio-bruinvis of ga zelf ter plekke luisteren!

te zien. Het is een lange leerzame dag die afgesloten wordt met vele verhalen en een ludieke kwis om te kijken wat er aan kennis is blijven hangen.

fotografie

De volgende ochtend krijgen we bezoek van Annemieke Podt, de fotograaf die praktisch elke bruinvis in de Oosterschelde herkent. Ze geeft waardevolle tips over het fotograferen en herkennen van een specifieke bruinvis. Ze legt ook het belang uit van het Project Photo-ID, dat voor wetenschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd. Zo hebben sommige bruinvissen een naam. De bekendste bruinvis is Willem, een stier of een mannetje, die na 8 jaar plots gezien

werd met een kalf. Bleek dat Willem een koe (een vrouwtje) is en nu gaat ze verder door het leven als Willemien. Dit bevestigt het feit dat sommige bruinvissen al 5 tot 10 jaar in de Oosterschelde verblijven.

data verzamelen en registreren

Ik maak kennis met manieren om coördinaten af te lezen, afstanden in te schatten en verschillende vormen om data te verzamelen en die ook te registreren. Zo krijg ik een beeld van hoe een onderzoek naar walvisachtigen gebeurt. Dat wil ik natuurlijk in de praktijk brengen, dus geef ik me op om deel te nemen aan de jaarlijkse bruinvistelling (zie Hippo 257). Ook de andere deelnemers zijn enthousiast over de cursus

De boei van Studio Rugvin.

De hydrofoon.

Foto's (3): Chrisje Demuynck.

Herkennen van een bruinvis is niet gemakkelijk.

Foto's (2): Chrisje Demuyck.

Studio Bruinvis.

Kapitein Gaby aan het werk.

en de projecten van 'Stichting Rugvin'. Velen willen een bijkomende cursus volgen die overzee wordt gegeven en recht geeft op een korting bij andere organisaties die walvisachtigen monitoren.

Kennis

Ik heb geleerd dat er om juist te determineren meer nodig is dan enkel de vorm, de kleur en de vin. Terwijl ik dacht dat ik een goede kennis over walvisachtigen had, ben ik toch blij dat ik de cursus heb gevolgd en het goed geïllustreerde boek 'Walvissen kijken in Europa' zal kunnen raadplegen als ik het water opga om walvisachtigen te spotten.

Wie deze veelzijdige tweedaagse cursus met een uitgebreide kennisoverdracht over walvisachtigen, fotografie en onderzoek naar walvisachtigen wil volgen, kan dit in de weekenden van 2/3 mei, 16/17 mei en 6/7 juni 2020 of tijdens de eendaagse cursusdagen van 26 april, 15 mei of 5 juni 2020 in Zierikzee. Meer info vind je op de website www.rugvin.nl.

Bedankt Nicolle, Annemieke, Gaby, Patricia, Isabella en Frank, voor het fijne en leerzame weekend. ■

CHRISJE DEMUYNCK

Stichting Rugvin

Stichting Rugvin is, sinds de oprichting in 2007, een organisatie die zich bezighoudt met projecten en initiatieven op gebied van walvissen, dolfijnen en bruinvissen en hun leefgebied. Een belangrijke activiteit is het onderzoek naar bruinvissen in de Oosterschelde en de Noordzee. Binnenkort wordt hun website in een nieuw jasje gestoken, waarbij je kan inschrijven op een nieuwsbrief om zo op de hoogte te blijven van nationaal en internationaal walvisennieuws. Ook op Facebook kan je deze organisatie volgen.

Annemieke geeft heel veel goede tips i.v.m. fotografie.

Foto's (2): Stichting Rugvin.

Afstanden meten op het water is niet zo evident.

NELOS.be
Duiksport ook voor jou!

Hippo campus

Zeestage 2019